

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

40497

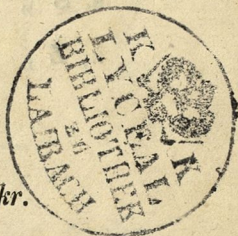
40497.

40497

ABECEDNIK

ZA

TRAOA
šole na kmétih,

Velja zvezan 2 kr.

(Na prodaj per mestni gosposki v Tersti, in drugih primorskih soseskah.)

V TERSTI.

VLADARSKA TISKARNICA,

1850.

Lucas

Podaril gospod
Jurec Prohida
v Ljubljani l. 1885.

40497

F. Levic

Opomba za bralce. $\frac{Z}{II}$ 1896.

c, C	se	bêre	kakor	stari	z, Z
s, S	”	”	”	”	f, Š
z, Z	”	”	”	”	s, S
č, Č	”	”	”	”	zh, Zh
š, Š	”	”	”	”	fh, Šh
ž, Ž	”	”	”	”	sh, Sh.

030002423

1.

Male natisnje čerke.

a, b, d, e, é, f, g, h, i,
j, k, l, lj, m, n, nj, o, ô,
p, r, s, š, z, ž, t, u, v,
c, č.

Izrekúj razlóčno téle čerke.

- e, é: me je sréčalo tele léta staro
o, ô: nôsi tudi tí, kakor tvoj brat nôsi.
l, lj: dôbriga vóla; dôbra vólja.
n, nj: gónim kônja in ga pregánjam.
s, z: zali sad raste zad za zidam.
š; ž: mójškra šiva; živa živál.

Zlógovnica.

2.

Zlógi z glásnikam za sóglasnikam.

a	ò	o	u	e	é	i
ja	jò	jo	ju	je	jé	ji
va	vò	vo	vu	ve	vé	vi
fa	fò	fo	fu	fe	fé	fi
ba	bò	bo	bu	be	bé	bi
pa	pò	po	pu	pe	pé	pi
ma	mò	mo	mu	me	mé	mi

3.

é	i	a	ò	o	u	e
né	ni	na	nò	no	nu	ne
njé	nji	nja	njò	njo	nju	nje
lé	li	la	lò	lo	lu	le
ljé	lji	lja	ljò	ljo	lju	lje
ré	ri	ra	rò	ro	ru	re

4.

i	é	e	a	ò	o	u
di	dé	de	da	dò	do	du
ti	té	te	ta	tò	to	tu
zi	zé	ze	za	zò	zo	zu
si	sé	se	sa	sò	so	su
ci	cé	ce	ca	cò	co	cu

5.

e	i	é	o	ô	a	u
že	ži	žé	žo	žô	ža	žu
še	ši	šé	šo	šô	ša	šu
če	či	čé	čo	čô	ča	ču
ge	gi	gé	go	gô	ga	gu
he	hi	hé	ho	hô	ha	hu
ke	ki	ké	ko	kô	ka	ku

6.

Zlógi z glásnikam pred sóglasnikam.

a	ô	o	u	e	é	i
aj	ôj	oj	uj	ej	éj	ij
av	ôv	ov	uv	ev	év	iv
af	ôf	of	uf	ef	éf	if
ab	ôb	ob	ub	eb	éb	ib
ap	ôp	op	up	ep	ép	ip
am	ôm	om	um	em	ém	im

7.

é	i	a	ô	o	u	e
én	in	an	ôn	on	un	en
énj	inj	anj	ônj	onj	unj	enj
él	il	al	ôl	ol	ul	el
élj	ilj	alj	ôlj	olj	ulj	elj
ér	ir	ar	ôr	or	ur	er

8.

i	é	e	a	ó	o	u
id	éd	ed	ad	ôd	od	ud
it	ét	et	ad	ôt	ot	ut
iz	éz	ez	az	ôz	oz	uz
is	és	es	as	ôs	os	us
ic	éc	ec	ac	ôc	oc	uc

9.

e	i	é	o	ó	a	u
ež	iž	éž	ož	ôž	až	už
eš	iš	éš	oš	ôš	aš	uš
eč	ič	éč	oč	ôč	ač	uč
eg	ig	ég	og	ôg	ag	ug
eh	ih	éh	oh	ôh	ah	uh
ek	ik	ék	ok	ôk	ak	uk

10.

Zlôgi z glásnikam med sóglasnikama :

a	ó	o	u	e	é
vaj	vôj	voj	buj	pej	měj
nav	nôv	nov	dun	ten	njén
lan	lôn	lon	ljub	seb	zéb
kal	kól	kol	žup	šep	čép
mak	môk	mok	bur	zer	mér
sam	sôm	som	šuk	mek	vék

11.

Zlógi z glásnikam za sóglasnikama :

a	o	e	i	u
bla	blo	ble	pli	plu
pna	pno	pne	dri	dru
gra	gro	gre	sli	slu
zna	zno	zne	zli	zlu
sta	sto	ste	žri	žru

12.

Zlógi z glásnikam pred sóglasnikama :

ast	ost	est	isk	usk
ark	ork	erk	ist	ust
ant	ont	ent	ilk	ulk
akt	okt	ekt	iht	uht
avc	ovc	evc	int	unt
art	ort	ert	ile	ule

13.

Enozložne beséde :

gré	grés	grém	méh	sméh	gréh
zna	znaš	znam	rad	grad	brod
tka	tkaš	tkam	sam	psam	ksam
žge	žgeš	žgem	hlad	hlod	hlév
vre	vreš	vrem	rog	drog	drob
spi	spiš	spim	vol	volk	dog
skli	skliš	sklim	rak	tak	vsak
zdi	zdiž	zdim	vas	kvas	klas

Besede z ójstrim (') téžkim (') udarjam :

vás	vàs	nòž	kót	kòt
tát	bràt	kòš	ród	bòt
dám	tàm	bòb	kóst	króp
klás	nàš	kòl	gód	bòv
dlán	znàn	dvòr	sód	ròv
práh	pràg	bòk	móst	kòv
tur	tèrd	mèč	péjt	pét
suh	smèrt	sklèp	svéjt	svét
gluh	vèrt	čèp	téjk	ték
duh	dìm	zèt	lét	léd
hud	krùh	žèp	lèp	rèp

1. *Opómbe.* Ojstri udar (') nad glásnikam poméni, de se mora tisti glásnik na dólgo izrèči ali zategniti; postávim: mášnik, oblastník, náuk, klobúk.
2. Kadar se e tèsno izrèče, dobí navádni ojstri udár ('); kadar ima pa známnje (°) nad sebój, se móra scer zategniti, pa ne tèsno, temuč širòko izrèči; postávim: méni de téga ne vém; — to ni méni rečèno, ampak tèbi.
3. Kadar ima ó ojstri udár nad sebój (ó) se móra zategniti in pa tèsno izrèči; kadar se pa scer zatègne, pa širòko izrèče, dobí známnje (°); postávim: hlápec vódi konja k vódi.

4. Těžki udár (´) nad glásnikam, poméni, de se móra tisti glásnik naglo in krèpko izrèči; postávim: pretèp, berlòg, napùh.

15.

Vélike natisnje čerke :

**A, B, C, D, E, É, F, G, H,
I, J, K, L, Lj, M, N, Nj,
O, Ô, P, R, S, Š, Z, Ž,
T, U, V, C, Č.**

16.

Ank, Avš, Blaž, Brég, Dvòr, Dróg, En, Ev, Franc,
Fric, Fant, Grek, Grad, Hčí, Hlód, Hi, Hov, Hòt,
Iv, Irt, Jób, Jùd, Kòš, Križ, Lah, Lèsk, Ljub,
Ljud, Miš, Mrak, Néž, Nráv, Njih, Njiv, Ost,
Ôs, Plavš, Pòst, Pést, Ròj, Raj, Zrak, Zmés,
Zvón, Zvèřž, Snop, Sluh, Živ, Skat, Žét, Žnjic,
Žir, Turk, Tèrst, Urh, Um, Vèrv, Volk, Vnúk,
Cvèt, Cvil, Crép, Cast, Cèrv.

17.

Če je v večzložnih besedah sóglasnik med glásnikama, ga jêmlji k poslédnjemu zlógu.

A-dám, ô-če, ó-lje, ú-ra, e-nák, É-va, i-má, já-ma, vô-da, fá-ra, bré-za, pé-na, mé-ra, nó-ga, njí-va, lú-na, ljú-ba, rí-ba, dlá-ka, tlá-ka, zé-lje, sí-la, cú-nja, žè-na, ší-ba, ščé-ne, čú-do, gó-ra, ha-lá, hlá-če, krá-va.

A-bí-ja, o-sé-ba, u-í-ma, i-mé-na, ve-lé-ti, bra-ní-ti, prá-vi-ti, mra-čí-ti, na-re-dí-ti, lo-ví-ti, lju-bí-ti, ré-za-ti, dé-la-ti, tré-pa-ti, zi-dá-nje, si-já-nje, ce-lí-na, ži-vi-na, ši-rô-ko, še-tí-na, čá-ka-ti, go-vo-ri-ti, hí-ši-na, kri-vi-ca.

18.

Če sta dva sóglasnika med glásnikama, jêmlji pèrviga k pèrvimu, in drúgiga k drúgimu zlógu.

An-tón, ólj-ka, ul-nják, ir-hast, jél-ša, Ver-šác, Fran-cišk, ber-lòg, pí-r-hi, mer-sí; nár-ba, lím-bar, rób-čik, der-žáj, tèr-nje, zèr-no, sèr-na, cur-ki, žer-jáv, škèr-ba, čèr-ka, glád-ko, gób-ci, hram-ba, kram-pež.

19.

Neločljivi sóglasniki so : br, dr, gr, kr, pr, tr, st :

Jú-tro, ó-dri, ú-sta, vèr-sta, mé-sto, rê-bro, jê-dro, mô-kra, ko-pri-va, í-gra, sê-stra, dò-bra, mó-dra, vi-dra, pò-pra, ne-vè-sta, kra-ljé-stvo, o-tròk.

20.

Kakor je beséda sostávljena, se tudi razstávlja :

Po-tré-ba, po-gná-ti, po-klék-nem, po-klí-čem, po-gla-vár, po-kvár-jen, o-gle-dúh, za-sme-hú-jem, pre-glé-dam, pre-plá-vam, pre-glás-no, per-glád-ko, per-i-grám, per-ská-čem, per-ôr-jem, o-strá-šim, ger-do-gléd, zla-to-úst, sa-mo-úk, mer-ho-jéd, raz-o-dé-ti, o-strá-šim, za-hva-la.

21.

Tréba je túdi véditi, kaj píke, in druge známna med besédami poménijo :

Véjica (,) ali prenéhlej ti pokáže, de óndi v branji nekóliko prenéhaj.

Nadpičje (;) ali dálji prenéhlej te opomínja, de óndi bolj postój.

Dvapičje (:) ali nastópljej káže, de nastópi govorjénje ktériga drúgiga, ali kak perstávik; tórej še bolj postój.

Pika (.) ali končaj káže, de je odstávik govorjénja končán, in de se sméš popólnama oddahníti.

Klicáj (!) poméni klicánje, ogóvor, čudénje i t. d.; tórej povzdígni glás.

Vprašáj (?) razodéva vprašánje.

Pomíšljej (—) hóče, de poséбно pomíslí, kar se je réklo.

Oklepáj () oklépa beséde, ktére med to govorjénje ravno ne gredó, z bolj tihim glásam jih tedej bêri.

Ušésca (,) obségajo beséde od kogá drugiga vzéte.
Vez áj (-) véze razdéljéno besédo.

22

Arábske in Rimske številke:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	i. t. d.
					50	100	500	1000				
					L	C	D	M				

23.

Kratke beríla za vájanje v branji.

O d B o g á.

1. En Bog je. Svét, in kar je in živi na svétu, je Bog iz nič stváril. Člôvek je věč, kakor kar se še vídi na svétu. Túdi ti, moj otròk! si člôvek. Tudi tēbe je Bog stváril. Kar kóli si, si le od Bogá. Kar kóli imaš, imaš le od Bogá. Bog da, de živíš. Bog ti da dušo in teló. Bog ti da okó, z ktérim vídiš; uhó, z ktérim slíšiš; jēzik, z ktérim govoriš; Bog stori, de misliš, in hóčeš, kar je prav, dôbro in lepó.

Lej, moj otròk! vès si od Bogá. Če si otròk tí, ktéri Bogá ljubi, in ga prav rad vbóga, te Bog rad imá, in si njegóv otròk.

2. Moj otròk! Bog premóre, kar hóče, in stori tudi, kar hóče. Ne le samó tí si od Bogá, tudi kar živí, in je okóli tæbe, to je od Bogá. Kar kóli tvôje okó vídi, je od Bogá.

Bog stori, de sólnce takó lepó in gorkó síje. Bog stori, de se lúna takó lepó svéti. Ni je zvézde, ktéri bi Bog, svitlóbe ne dajal. Bog pokriva goró z germóvjem in drevési, in naredí poljé in hósto takó lépo in zelèno. Nobèn ÷lòvek ne naredí hriba in doline, poljá in hóste, dnéva in noçi. Svét takó vèlik, šírok in lép, kákor je, je le zgòlj samo bóžje délo. Bog je gospodár svetá. Kar on hóče, to je. On le rêçe, in že je. Sólnce iz-haja, kër Bog hóče. Lúna pláva déleç v zraku, kër Bog hóče. Véter vléçe, se bliska, gromí, déž gré, kadar Bog hóče. Bog hóče, in léd se staja, drevó cvetè, žito in sádje zori. Bog hóče, in listje zrumení in spáda; merzi, zmerzúje; v potóku je léd; snég pokríje zèmljo. Bog da, de ÷lòvek živí. Kadar Bog hóče, se lóçi duša od telésa; ÷lòvek umèrje, truplo pride v gròb.

Ce Bog hóče, svetá ni vèç. Misli pogósto v Bogá, moj otròk! in móli ga. Od njéga je, kar je.

3. Moj otròk! nič ni, kar bi Bog ne védil. Bog, ktéri je tvôje okó stváril, vídi tudi. Bog, ktéri ti je uhó dal, sliši tudi. Kar kóli délaš, vídi Bog. Kar kóli govoriš, sliši Bog. Ni ga kraja, kjér bi te Bog ne vidil in ne slišal. Bog tudi vé, kar misliš in hóčeš; v sercé ti vídi. Bog te vídi po nóçi takó, kakor po dnévi, Bog te vídi če si dóber in pobožen, in tudi vé, če si poréden in hudóben. O misli pogósto: Po-

bóžen hóčem biti, zmirej dóber, in nikóli ne hudôben; zakaj Bog me vídi, in je per méni, desiravno ga jest ne vídim.

Bog vídi te,
Var' gréha se.

4. Moj otrók! Bog je brez kónca dobrotljiv, in te ljubi. Karkóli je lépiga in dôbriga, je od Bogá. Kar zé imaš, in kar še potrebúješ, pride od Bogá. Kráj, v ktérim prebivaš, in obléko, ktéro imaš, ti da Bog. Krúh, ki ga tólikanj rad jész, in mléko, ki je tólikanj sladkó, ti daje Bog. Túdi spánje, ki ti po nóci takó dôbro dé, ti Bog pošílja. Kakó dóber ti je Bog! pa ne le za te skerbí Bog, ampak túdi za druge, ki so z tebój na svétu, in za vse, kar je okóli tebe. On žíví čërva v práhu, ribo v potóku; in kar léta pod nébam, on redí. Takó dôbro hóče Bog.

O hvali ga z sèrcam in ústmi! Misli velíko krat: Kakó dóber je Bog! Bódi túdi tí dóber, kólikor moreš, z vsakim, ktéri z tebój žíví.

Moj otrók! Bog je brez kónca svét. Kar kóli je dôbriga, ima Bog na sèbi; v njem ni nič, kar je húdiga. Bog hóče, ljúbi in storí le, kar je prav in dôbro. Kar Bog nóče, je húdo, je gréh. Bog sovraži gréh; on hóče, de bódi túdi tí dóber in pobóžen, ne pa hudôben. Stóri rad, moj otrók! kar Bog hóče; le kar Bog hóče, to je dôbro. Kar Bog nóče, ne smész nikdar storíti; kér to je hudôbno. Bog ljúbi otróka, ktéri je dóber, pobóžen in priden. Otróku, ktéri je dóber in pobóžen, da Bog sréčo, in de se mu túkej in tam dôbro godí. Otróka, ktéri ni dóber, ali je celò

poréden in hudôben, Bog štrafúje, in ne godí se mu dôbro. Bódi zmirej pobôžen in dóber, in várovaj se gréha, kér je Bog vès dóber, in nič na sebi nima, kar je húdiga; pó tém bo tvôja duša bôžja podôba.

S ó l a.

Moj otrók! ti hódiš zdej v šolo. Túkej si že velíko od Bogá slišal. Věš, kakó dóber je Bog, in kaj hóče od tebe. Žé otrók se učiš v šóli, kar je prav in lepó. Ali rad hódiš v šólo? O rės, prav rad! Věš, kaj móraš storiti, če hóčeš, biti prav dóber? Poslúšaj, ti bom povédal, kakó Kôrl déla.

K ô r l p r e d š ó l o.

Kólikorkrat je šólski dan, se Kôrl veselí. Zgódej vstane, in míslí v Bogá; hitro se obleče, in lepó umije.

Rad stori, kar se mu rěče; zahváli za vře, kar se mu da. Rekó mu: Kôrl! pojdi, čas je. Prècej vzame svôje bukve, in česar še potrebúje, in gré tiho svôjo pót.

K ô r l v š ó l i.

Ne pride v šólo ne prezgódej ne prepôzno. Stópi v šólo, pozdrávi ukeníka, in gré, kámor mu je bilo rečeno. Tiho sedí na klópi, poslúša, kar se mu pové in pokáže. Se ne ozira, míslí v to, kar sliši, in ne šeptá. Vě, kar ga vprašajo. Kdor ga le vídi, ima veselje nad njim, kér se pridno učí.

Kôrl po šóli.

Kadar šóla míne, gré Kôrl přecej in tiho domú. Ne téka, ne razsája, se ne têrga. Rad ostáne domá, in túdi misli v to, kar so mu v šóli právili; lén nóče biti, túdi domá se učí, kér vé, de po tém več zna. Lej, moj otròk! takó se obnaša Kôrl. Je pobóžen in dóber; Bog ga ljubi, in je z njim. Kdor ga pozná, ga imá rad. Če hóčeš túdi ti pobóžen in dóber biti, kakor Kôrl, posnémaj ga.

Sim majhen, mlad, práv mal' premórem,
Živét lepó pa zé zamórem.

Porédni Frice.

Frice ni tak, kot Kôrl. Rad spí, in ne hódi rad v šólo, raji drugèj zastaja, če móre. Je lén, se le učí, kadar móra, in ne déla nikóli z veséljem in prídnó. Ni rad domá, in le igráče ljubi. Vpije in razsája, de se déleč sliši. Kar se mu réče, nóče storiti. O, to ni prav! Kaj še le bo iz njêga, če tak ostáne?

Ne godí se mu dóbro. Kdór je lén, in se nič ne učí, ostáne neúmen. Kdor ne vbóga, je hudôben. Otròka, ktéri je lén in hudôben ne ljúbi Bog. Če hóčeš, môje déte! de te Bog ljúbi, ne bódi lén in hudôben, kakor Frice.

Pobóžni Pavl.

Pavl věčkrat misli v to, kar se mu od Bogá pové. Moliti se zé učí. Kadar se zjútrej zbudí, réče: Moj Bog! zahválím te za spánje, z ktérih si me

pokrepčál! Kakó sim vesel de še živim! Tí si do-
brótljiv, tí skerbiš za svôjiga otròka. Dáj, o Bog!
de bom túdi dans práv dóber in pobóžen.

Pavl rad hódi na pólje. Tù vídi róže, trávo,
žito, drévje z sadjem, in kar je tù. Sliši kakó lepó
ptič pòje. Se veselí; si misli: O Bog! kakó lép je
svét! ón je tvóje délo.

Kádar Pavl k jédi gré, si misli: Bog mi pošilja
jéd in pijáčo. Zahváli se za vsè, kar se mu da.
Kádar se noč stori, zahváli Bogá za dan, in za to,
kar mu je dal, in rèče: O Bog! bódi in ostáni túdi
po nóči per mēni, in várovaj svôjiga otròka!

Kér Pavl tólikrat in takó rad v Bogá misli je
tedèj pobóžen in dóber; le to stori, kar Bog hóče,
in nič mu ní na svétu takó ljubó, kákor Bog.

Bogá kdor ima v mislih, pred očmi,

Ga z sèrcam, z ústmi, z djanjem práv časti.

24.

Od ljubih staršev.

Ljub moj otròk! nar več dôbriga ti Bog da po
tvójih stárših. Veliko távžent ljudí je scer na svétu,
pa nobèden zmed njih ti ne dáje tóliko dôbriga, kakor
tvoj óče in tvôja máti. Oní ti dájo vsak dan jéd in
pijáčo. Dájo ti obléko in vsè, čásar potrebúješ. Nóč
in dan skerbé za te. Vèlik scer še nisi, pa nékdej si
bil še mánjši. Nisi še mógel govoriti, ne iti, še stati
ne, le jokáti si mógel. Umréti bi bil mógel takrat,
ko bi ti stárši ne bili dajáli jésti in píti. Noč in dan

so skerbéli za te, v naróčji so te nosíli. O, to jim je veliko pokója, in veliko čása vzelo! Pa ljúbi Bog je takó narédil, de te stárši presèrčno ljúbijo, in za te rádi vsè storé, de boš le lepó zrèjen in priden človek. Túdi ti, moj otròk! móraš svòje stárše práv za ljúbo iméti, jim hvaléžen in pokóren biti, in vsak dan za nje molíti. Poslúšaj, kaj Bog sam govori:

Spoštúj očéta in máter, de boš dólgo živel, in de se ti bo dóbno godílo na zémli.

P o v e s t i.

1. Péter je práv dóber mladéncik; òn vbóga svòje stárše ne le na vsáko besédo, ampak celó na pomígljej. Kar kóli jih veselí, rad stori; nikóli jih ne žáli in ne jezí; zató ga stárši presèrčno ljúbijo, in mu túdi marsktéro vesélje storé. Péter pa túdi spozná njih ljúbézen, in zahváli za vsè, kar dobí. O, kakó dóbri, pravi večkrat, so mi vènder môji stárši! nič drúziga nóčejo od mène, kakor, kar je práv, in prepovedújejo le to, kar je pred Bógam nápak in mèni škodljívo. Pokóren jim hóčem biti, z tém hvaléžnost skazováti, in jim zmirej, vesélje délati.

Ako ti je ljúbó, od stáršev ljúbljen biti,
Pokóren bódí njim, se vári jih jezíti.

2. Marjética je bila hudóbna déklica. Vbógati celó nič ni hòtla, in máti so ji mógli večkrat rêči, préden je počási šla; kíslo se je derzála, pa še go-

dernjála je, in délo je le na pol oprávilá, ali pa velíkrat še brez tepénja né. Ali so pač máti iméli veselje nad tém otrókam?

Kdor kól' pokórs'ne ne skazúje,
Ga Bog in človek zaničúje.

Ljúbi svôjiga bližnjiga.

Vsak človek, kτέρimu móreš pomagati, ali káj dôbriga storíti, je tvoj bliženj; naj žé bo, kdor kóli hóče, dôsti de je človek, kákor tí. Bog hóče, da vse ljudi ljubímo, kér vsak je otrók bôžji in podóba bôžja. Tórej vsáciga človeka ljubí, kakor sebe, zavolj Bogá.

Kar nóčeš, de kdo teb' stori,
Túd bližnjimu ne stóri tí.

P o v é s t.

Slab stárček je na póti pádel, in ni mógel vstáti. Ne déleč od tam sta hodíla dva fantíča, in zaslišita starčka na pómoč klicati. „O, pomagájta mi vènder, dôbra otróka!“ je mož vpíl. Prècej sta pertèkla, in v sèrce se jima je smílil stárček. Eden poklékne, de se je stárček mógel nanj opérati, in eden mu pomága nakvíško. Po tém ga péljeta do bližnje híše, de je slábi móž žíveža dobíl. „Bog vama povèrni, dôbra otróka!“ je rékel stárček.

Pomíslite, to vzáme Bog takó,
Kákor de bi storjèno njemu bló!

Mále in vélike pisnje čërke.

a, b, d, e, é, f, g, h,
A, B, D, E, É, F, G, H,

i, j, k, l, g, m, n, nj,
I, J, K, L, Lj, M, N, Nj

o, ó, p, r, s, š, z, ž,
O, Ó, P, R, S, Š, Z, Ž,

t, u, v, c, č,
T, U, V, C, Č.

Vájenje v bránji z pisnjimi čërkami.

Povésti iz svetiga pisma.

Vráčaj drúge od húdiga

1. Jakob je imel dvanájest sinov.
Józef je bil med njimi nar boljši,

in je staršem z bogaboječnostjo in pokoršino veliko veselje delal. Ko je z svojimi brati čede svojiga očeta pasel, so bratje enkrat nekaj prav hūdiga storili. Bogaboječi Tōžef se je tega ustrašil, in je žaloval. Misli si: Hūdiga ne smem storiti pred Bogam, kteri vse vidi in ve. Moji bratje ga žalijo; jest pa hočem pomagati, de se poboljšajo. Šel je, in pove z serčno žalostjo svojimu očetu.

Hdor ne brani hūdiga, ko bi lahko, Ta je delēžen hūdiga, in kriv celo.

Dajaj lep zgled.

2. Sāmuel, še dēčik ali fantič, je bil od svojih staršev velikimu duhovnu Hēlju dan. Pad je per njem

ostal; veselje mu je bilo v božji hiši
 per altárji stréci. Heli je imel dva
 práv hudóbná sinóva. Samuel se
 jima ni dal zapeljati; on je bil bo-
 gabojč in pokóren. Kólikor je pri-
 hájal stárji, tóliko tudi pobožnejši in
 modrejši. Le dobro se je vidilo nad
 njim, zato je bil ljubljén, Bog ga
 je osrécil, in mu dodéлил veliko milost
 ali gnado.

Kdór dobro rad povsód stori,
 Logled dáje lep, ta práv živi.

Bódi mirovit.

3. David, Izajev sin, je bil po-
 hleven pastircik. Ovcé svójiga očeta
 je pásel. Vsi ljudjé so ga radi iméli,
 ker je bil takó úmen in bogabojč.

in za vsimi tako dober Jonatan, sin kralja Savla, je bil Davidu posebno dober; ta pa njemu. Oba sta se ljubila, kakor brata, eniga serca in enih misel sta bila; eden drugiga pred nevarnostjo opominjevala; nobeniga prepira ni bilo med njima; eden za drugiga bi bil življenje dal. Tako mirni in ljubezni polni naj bodo bratje in sestre med seboj.

Otroci in odraseni ljudje

Waj zmirej mirno med seboj živé.

Ne krádi.

4. Heeli je imel dva sina. Ofni in Fineez se jima je reklo. Ona sta bila prav hudobna otroka; v tém-

peljnu božjim sta krádlá, in še druge
 hude reči počénjala. Ker se nista po-
 bóľšala, je prišla božja siba nad nji.
 Obá sta bila en dan od sovražnika
 na boríšu ubíta. Takó je Bog že ve-
 likrathudóbné, spácéne otróke štrafal!

Moj otrók! naj bo ta zgled tvoje
 svarilo.

Kdor ptuje preloži
 Gerdó se pregreši.

Govôri vsélej resnico.

5. Józefovi brátje so šli enkrat za
 čédami dělěč od hiše svôjiga očeta.
 Cedej rěče oče Jákob Józefu: „Pójdi,
 in poglej, kjé so tvôji bratje in kaj
 počno.“ Bogljivi Józef se précej na
 pót podá. Vějegovi bratje so ga sovra-

žili, ker ga je oče bolj ljubil, kakor
 nje. Ko so Jožefa od delec zagledali,
 so bili nevoljni, in so rekli: Pojdimo,
 dajmo ga ubiti, in reči, da ga je divja
 zver požerla. Ko je bil Jožef prišel, so
 mu potegnili suknjo z njega, in so
 vrgli nedolžniga brata v posušeno
 ružo ali šternco. Hmalo po tem pridejo
 memo gredé kupci, ki so šli v drugo
 deželo (v Egipt). Tém so prodali hu-
 dóbni bratje dobriga Jožefa za dvajset
 srebernikov; -- Taklali so kožla,
 pomocili Jožefovo suknjo v njegovo
 kri, in so jo tako poslali očetu? Sporo-
 čili so mu: To suknjo smo najdlj,
 divja zver bi bila utegnila Jožefa
 raztèrgati. O, kakó gerda laž! V
 koliko žalost so perpravili dobriga

očeta! - Le kdor hudo dela, je
prepravljen tudi legati.

Poesnico le govori, varuj se legati;
Lamoresš scer ljudi, nikdar Bogá
golfati.

Spoštuj stàrost.

6. Prerok Elizěj je bil star, ča-
stítljiv môž. Ta je šel v malo mesto
Bétel, ktero je na hribu stálo. Ko
je počasi v breg stópal, pridejo po-
redni fantiči iz mestca, in zanicújejo
stárčka, ker je imel málo lás na glavi.
Upili so: Plésic, plésic, pójdi gori!
Elizěj je bil z tém zlo razžálen, in
je vzdignil svoj pogléd proti Bogu.
In lejte! ko bi trénil, je prišla šiba
božja nad hudobne otroke; dva divja

*medvéda prideta iz hoste, plánetá
nad fante, in jih raztergata dva in
štirideset. O otróci! várujte se stárik
ali nadlóžnik ljudi zaničeváti, de vas
Bog ne udári.*

27.

Moj otrók! Bog hóče, de le to stóriš, kar je práv
in dóbro in njemu všéc. Zmirej bóljši in pámetniši bódi.
Poslúšaj téle lépe izréke, úči se jih práv razuméti
in spolnúj jih :

1.

Začni vsè z Bógam, v njim končaj;
Življénje bo že túkej raj.

2.

Naj bóžja vólja moja bó,
Kér dóbro hóče Bog samó.

3.

Bog vé te v vsakim kráji nájti,
Le váruj se v pregrého zájti.

4.

Okó je, kéro vídi vsè,
Kar se še tak' skriváj počné.

5.

Dobrótľiv Bog, ríš' iz nadlog

6.

Za p'jáčo, jéd Bogú hválo véd'.

7.

Práv nesrèčen tá, kdor pozàb' Bogá.

8.

Dôbro déte vbóga náglo, brez odlóga.

9.

Nikdar se z hudôbnim ne enáči,
Le preláhko dôbre òn popáči.

10.

Otròk! ti príde v líca kri,
Se spómni, de te Bog svari.

11.

Kdór láž govori, vso véro zgubi.

12.

Ne krádi in ne zmíkaj,
Kar nájdeš, ne potíkaj.

13.

Mladósti hvála je nedólžnost,
In čistiga sèrcá pobóžnost.

14.

Nedólžnost zgubljenja,
In úra zamjêna,
Ne pride nobêna.

15.

Le priden bód', Bogá se boj.
Vesêlje sêrčno bo z tebój.

16.

Naj ne bó nobêni dán,
Brez dôbrih dél končán.

17.

Nikdar ne teží, kar se kdó zučí.

18.

Lepó je hvalêžnost, prijáznost imét',
Gerdó nehvalêžnost, to čerti vès svét.

19.

Z lépo besédo se slédnjič dobí',
Kar dôbriga kdó si na svétu želí.

20.

Perljuden bódi, skúsi rad postréc',
Kar je Bogú in blíznjimu vsêč.

21.

Snažno bódi tvôje oblačílo,
Tud' roké, obličje in perilo.

22.

Gléj, de v rédu vsè storiš,
Dôsti trúda mànj terpiš.

23.

Imaš délo, prim' se ga,
Ljúbi vsak le úrniga.

24.

Vesèlje, ljubézen dô káke rečí,
Vsè délo prijétno in làhko stori.

25.

Jéj in pij le kar je práv,
Stárost boš dožível zdráv.

26.

Govôr' le mal', poslušaj rád,
Častí ne dáje žlobodrát'.

27.

Brez glave storjèna,
Je rada skazèna.

28.

M o l i t v e.

Zjutrej.

O teboj, o Bog! jest zdaj
 Začnem danášnji dan;
 Pomoč mên' slab' mu daj,
 De sréčno bo končan.

Veselo jutro vábi me,
 De k delu v šolo grém spočit;
 Pretékel spanja čas mi je,
 In zopet hočem pridén bit'.
 O veselím sercam hočem spét
 Vse zavolj Bogá počét'.

P r e d š ó l o.

Daj, o Bog! modréj' od dné do dné
 mi bit',
 In de pridno opravil' me veséli;

Lépih úkov zmiram več se naucit,
 Kaj ta čednost védno mi bo pred
 očmi.

P o š ó l i.

Veliko úkov v šól dobim,
 K' jih pové moj ucënik;
 O Bog! de tud' po njih živim,
 Mën' slab'mu bód' ti pomocnik.

Z v e č é r.

O Bog! k' si mi dal dans pomoc,
 Obvaruj me nocjsnja noc;
 Otrok sim tvoj, iz serca ljubim te;
 V té zaupam, tēb' zahvalim se.

Bog, oče! tēbi se zročim,
 V tēbe upam, tud' ko spim.
 Lca stare, mlade čujēs ti;
 Lató spim lahko brez skerbi.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000041590

